

Сушко А.І.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри соціальних теорій, кандидат історичних наук, доцент*

СУЧАСНА КУЛЬТУРНА ПОЛІТИКА: ГЕНДЕРНИЙ АСПЕКТ

Культура в сучасних умовах відіграє вирішальну роль у формуванні й утвердженні громадянського суспільства з високими гуманістичними цінностями, в розвитку й самореалізації особистості, сприяє зміцненню суверенітету України. Сучасні демократичні держави відійшли від ідеї підпорядкованості культури іншим сферам суспільного життя. Концепції підтримки культури впливають із самоцінності культури, але водночас – із обов'язку держави зберегти цю самоцінність, мінімально впливаючи при цьому на самостійність культури. Формування такої національної культури потребує проведення відповідної культурної політики нашої держави. Саме від обґрунтованої політики в галузі культури залежить забезпечення необхідних умов для розвитку і діяльності кожної людини незалежно від статі, як найвищої цінності суспільного розвитку.

Тому в контексті окресленої проблеми особливої уваги заслуговують праці вчених, присвячені дослідженню культурної політики в умовах демократичної держави. Незважаючи на різні підходи авторів, можна стверджувати, що більшість розглядає державну-культурну політику як певну взаємодію держави із сферою культури та комплекс регульованих принципів адміністративних і фінансових видів діяльності й процедур, що забезпечують основу діяльності держави й суспільства у сфері культури.

В широкому плані, державна культурна політика охоплює культурні аспекти всіх державних програм її розвитку. У вузькому значенні, вона передбачає розробку концепції функціонування й подальшого прогресу систем освіти, науки, культури і створення із цією метою сукупності норм і принципів, що визначають зміст, розвиток та поширення культури, регулювання тенденцій прогресу духовно-ціннісних аспектів суспільного життя (Горлова І. История правового регулирования отношений использования земель и развития культуры общества / И. Горлова // Политические науки. – 2002. – № 5. – С. 4–6].

В 90-х роках розповсюджуються ідеї фемінізму та задекларовано принципи про необхідність написання «історії жіночої культури». І, нарешті, з'являється термін «гендер», який більш конструктивно вміщує в собі багатомірні стосунки між людьми як носіями культури, духовності і традицій. На сьогодні вже є певний доробок в галузі фемінології і гендерології у вивченні проблеми участі і самореалізації жінок у культурних процесах, з'явилися комплексні праці (Гендер і культура. К.: Факт, 2001).

Сучасний підхід досліджень культури тісно пов'язаний з тенденцією антропологізації мислення, що, зокрема, відзначається широким використанням термінів психології і навіть психіатрії (Колесник І. І. Українська культура та історіографія: історія ментальностей / І. І. Колесник // УІЖ. –

2002. – с. 27), а також поняттям ментальності як основи для визначення типу культури, тобто сукупності змістовних і феноменологічних характеристик культури у даному просторово-часовому вимірі.

Сучасна демократія спирається на міцний фундамент участі всіх громадян у визначенні мети і завдань політики, в т. ч. і в сфері культури. Зростання ролі жінок в структурах влади трансформує її в бік соціально-культурних аспектів розвитку суспільства – охорони здоров'я, освіти, духовності і т. д. Тому висновок ООН при аналізі діяльності парламентів країн з різними гендерними характеристиками – тільки паритетна участь чоловіків і жінок в структурах державної влади гарантує прийняття збалансованих рішень, а тому забезпечує стабільний розвиток кожної країни.

В Україні завжди було сильне прагнення до самоствердження особистості, автономії особистості і суспільства. Це свідчить про надійну соціальну основу для демократизації суспільства на принципах самоврядування. На мікрорівні влади – в повсякденному житті, сім'ї, гендерні відносини все більш стають партнерськими, базуючись на нормах рівних прав.

Таким чином, існують різні думки, часто досить суперечливі серед представників певних соціальних груп та політичних сил, інших суб'єктів, які мають свої інтереси та пріоритети.

Досвід нашої країни переконує, що по-перше, державна культурна політика повинна враховувати історичні традиції та сучасну соціокультурну ситуацію. По-друге, що тільки завдяки зваженій державній політиці можна ліквідувати нерівність громадян, забезпечити право представникам кожної статі на користування національними духовними і матеріальними здобутками.

Пехник А. В.

Національний університет «Одеська юридична академія», доцент кафедри соціальних теорій, кандидат політичних наук, доцент

НАПРЯМКИ ОПТИМІЗАЦІЇ ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОДЕЛІ СОЦІАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ

У Конституції закріплено принцип соціальності держави, політика якої спрямована на створення умов, що забезпечують гідне життя і вільний розвиток людини. Проголошення України соціальною державою (Ст. 1 Конституції) зумовлює необхідність розвитку її конституційної моделі. Зокрема, йдеться про визнання відповідальності держави за соціальний стан громадян, своєчасну виплату заробітної плати робітникам державного сектора, а також пенсій, стипендій, інших соціальних виплат, про приведення мінімальної зарплати, стипендій і дотацій у відповідність із реальним прожитковим мінімумом. На жаль, багато з цих положень залишаються тільки на рівні декларацій. Різке зниження рівня життя основної маси населення призвело до того, що майже дві третини громадян